

nélkül a társadalomtól nem is várhatni semmit.

Egy ilyen helyen, mint a minő a ti városotok 20—30 előkelő tekintélyes alak fáradhatatlan buzgalommal csodákat tudna művelni. Egy kis szövetkezés, egy kis propaganda, a kereskedők ellenőrzése, egy kis éleslátás, törődés világosságot teremtené mindenfelé. Legyen abban a szövetségben pap, tanító, kereskedő, szabó, lateiner, cipész, bulorgyáros, mindenféle foglalkozású egyén. Irányítsák a közönséget, hogy hol, mely üzletekben szerezhetik be jó minőségű, versenyképes, honi gyártmányú szükségleteiket. A sajtóorániumokban, vagy röpiratokon, előadások keretében mutassák ki, hogy a zsolnai, brassói és a gácsi posztók igen jók és olcsók, hogy a stockerani teljesen pótolja a felvidéki szepe-i lencse, hogy a budapesti, pécsi, parajdi gyújtófagyarak jobbak a svéd gyújtóknál, hogy . . . hogy vannak nekünk kávé, kalap, cipő, hangszer, szövő stb. gyáraink, de pártolnunk kell őket, ha kell még áldozatok árán is, hogy fejlődésüket, tökéletesbülésüket előmozdítsuk. Mutassák ki beszélő számokban, hogy mire hány millió meg ki évenként, hiszen az összes statisztikai adatokat meg lehet keríteni.

Oltani kell ezt az embereket, mint a vad hajtsába a nemes csemetét. Tenni, dolgozni kell. Mindent lehet, csak akarni kell. Minden községben két ember, városban tíz-husz ember kitartó küzdelemmel olyan agitációt teremthet, a melynek üdvös eredményei lennének.

Ha csak minden ezredik ember képes ilyen munkára, akkor is a községek pár embert, a városok pár tized állíthatnak sorompóba, s néhány év alatt átguródik a magyar társadalom.

haza a gyűrött ruhás lányokat. A fölbujó nap táncolva szűrődött keresztül a világos zöld lombokon és Tilda mámorosan hajtotta fejét az anyja vállára. Oh boldog volt nagyon és én mondom édes, kicsi Tilda, ha akkor megint felvetted volna a szürke ruhádat, úgy maradt volna meg szivedben annak a rózsás hajnalnak az emléke, mint az édes anyád mirtus koszorúja a rámás üveg alatt. Egy ragyogó szép nap életében és aztán hozzá mentél volna a kicsit félszeg, kicsit ügyetlen fiúhoz, aki már a szürke ruhában is szeretett s kit azért kinevettek a te későbbi frakkos udvarlód. Ugy, emezek ám elrepültek, szétszálltak, mint tollas bóbítája a réti virágnak, melyet elhord a szél. Hírüket se hallottad egyébként, ha nem egy aranyzegélyű kártyán, a mikor aztán még jobban elkelt, hogy felejtsetd őket.

Hanem a félszeg, az ügyetlen Fejért azóta már nem merik kinevetni és talán még mindig reád gondol, valahányszor aláírja édesapádnak egy-egy váltóját . . .

III.

A zene szólott lágyan, mint annyiszor és Tilda kissé fáradtan vonszolta magát tovább a fényes teremben. Egész udvara volt most is. Léha, esetlen élcekkal mulattatták, ha nem

Beszélt, beszélt még nagyon sokat. Aztán köszönt s elment.

Egyedül maradtam szobámban. A fülembe csengtek szavai. Milyen szép dolgok ezek. S mennyire igazak.

Igen, igen! Ha csak minden ezredik ember olyan volna, mint az én barátom, akkor a szövetségek már régen akcióban volnának.

A kiegyezés. Fővárosi tudósítók jelentik: Wekerle Sándor miniszterelnök Szerényi és Mezőssy államtitkárokkal ma reggel 7 óra 45 p. személyvonattal a nyugati pályaudvarra Budapestre érkezett. A miniszterelnököt Daróczy Rezső állomásfőnök fogadta. Négy kínos nap után tehát véget értek Bécsben a kiegyezési tárgyalások. A félhivatalos szerint a most folytatott tárgyalások során a két kormány álláspontja között bizonyos közeledés éretett el. Ez ugyan nem sok, de mindenesetre valami, mert az osztrák miniszterek multkori budapesti időzése teljesen eredménytelen volt.

Magyar kávéházi újságíró körökben az a híresztelés járta, hogy a kiegyezés meg van kötve. A magyar kormány már aláírta a szerződés okiratait s az osztrák kormány csak azért nem volt hajlandó erre a cselekedetre, mert be akarja várni az osztrák választások eredményét. Ezt a híresztelést, — ha nem a komikus oldaláról fogjuk fel, — akkor csak a merész fantázia szüleményének tudhatjuk be. Mert ha kész a kiegyezés, akkor miért tárgyalnak a részletekről Budapesten? És miért folytatják a lényegét tekintve teljesen a Kossuth Ferenc által proponált deklaráció alapján. Ezek pedig faktumok. Nem lehet tehát komolyan venni a kávéházi beszélgetés rezulátumát. A való tény az, hogy a magyar kormány még ma is abban a nehéz helyzetben van, amelyben volt a tárgyalások megkezdése alkalmával.

Ténynek fogadhatjuk el Becknek, Wekerlének, Apponyinak, Forstnak, Bienertnek nyilatkozatait, hogy közeledés történt mindkét részről s így április végével úgy a lényegre vonatkozó, mint a részleteket tartalmazó kérdéseket elintézik. Ez az egyetlen valószínű prognózis, amelyet a jelen stádiumban megkockázthatunk. A többi — amit a kérdésszöveg tirkálnak — vagy önkényes és üres kombináció, vagy rosszakaratu konkolyhintés. esetleg optimista önámítás.

A Lupta gyalázkodása. A Budapesten megjelenő Lupta tegnapi számában megjelent egy anterfilé »Mit akarnak ők« címmel, melyben ilyen szavakkal illetik a képviselőház tagjait: Fendalis zsebmetszők és istenkáromlók kamarája; nevelő len parasztok, panamázők és szédelgők. Az a kamara, melyben dicsőséges életet élt egy Pozsgai, egy Rakovszky, egy Nagy György, egy Udvar, egy Somogyi, egy Markos Gyula, egy Takács, egy Szmrecsányi, ez a disqualifikált társaság akarja disqualifikálni Vajda Sándor drt, mert egy verset olvasott fel, mely nem tetszik nekik. Ez az arcátlanság netovábbja.

A Lupta mai számában bocsánatot kér a tegnapi közleményért. Bocsánat kérése így szól:

Tegnapi számunkban »Mit akarnak ők« címmel egy politikai hír jelent meg, politikai szerkesztőnk távollétében és a szerkesztőség tudtán kívül. Ez az anterfilé megátadja az egész magyar kamarát qualifikálatlan módon, a melynek hangjával határozottan szembe áll a szerkesztőség és a parlamenti nemzetiségi klub nézete. Kijelentjük, hogy a szerkesztőség mélyen sajnálja az anterfilé megjelenését, amely tudtán kívül került bele a Lupta hasábjába. (Megjegyzendő, hogy a Luptának Vajda a szerkesztője.

egyéből, hát divatból. Mert úgy divatba jött Beér Tilda, mint valami kockás nyakkendő. Egy fölkapta, hát utánozta a többi.

— Egy hirt még, egy fordulót, — könyörögtek a jóképű fiúk és Tilda gépiesen mosolygott:

— A következőt, a következőt . . .

Oly ügyesen be tudta osztani, hogy mindig négyen, öten vártak rá és a szegény kis csunya leányok, a kik petrezselymet árulva húzódtak meg a fal mellett, egy kis eltitkolt irigységgel vegyes csodálkozással néztek rá. És szinte áhitattal ejtették ki a nevét:

— Óh a Beér Tilda . . .

És most már hajnalonként kifogástalan eleganciával vetette magát a koci párnás ülésibe és a fehér plasztoson gárda, mely ott hajlogott előtte és boldog volt, ha csak a puha prémis kis belépőt arcához szoríthatta, reggel, a ködös szürke reggelen, a füstös kávéház poszlogó gázlángjai melől kitekintve a párás ablakon, immár közönyös hangon tette a maga megjegyzéseit:

— Kár, hogy a szép szemei mellé nincs egy huszezer holdas birtoka . . .

És a másik:

— A fizetésem épen a pezsgőre menne fel, a mit úgy egy farsangon elverném . . .

Ha odakiálhattam volna nekik:

— Oh lássák kérem, mindennek a világ oka, a világ, a mely csupa papíros és csupa ragyogás. Mint a szalónjaink diszletei: értéktelen cifraság, hazugság az egész. Hogy miért? Mert maguk kívánják úgy uraim, maguk, akik ki tudják gunyolni a félszeget, az ügyetlent, aki nem mozog elegendő sikkal a parketten. Hol tanulja meg ezt a leány? — Csak a táncteremek bűvös légkörében, maguk mellett édes uraim!

De higgyék meg nekem, az a kislány igen praktikus feleség lenne, ha még nincs is neki huszezer holdas birtoka. Maguk azt nem tudják, hogy az a báli ruhája, a melyet oly magasra taksáltak a maguk mindenhez értő nagyságos asszonyai, immár a harmadik báléjszakát éli keresztül. Nem kellett hozzá egyéb, minthogy az édes mama egy kis fáradsággal, az asszonyi fantázia igazi odaadásával teremtsen belőle ujabbnál ujabbnál művészi ráncokat a Tilda kisasszony jónövésű derekára. És ha nem sokára megint új tulleben látják meg, mennek fogadni, hogy az sorra visszaemlékeznek a bókora, a mivel maguk azelőtt, mikor még valamely más színben pompázott, — elhalmozták. Így s mondjam-e, de talán nevétségesnek fogják találni, — jut-e eszükbe a nyáron, mikor csak nem akart a fiakker feltűnni, a mely a várvavárt bálkirálynőt hozza, s meglepetésképp

Egyedüli raktár Habig és Borsaino kalapokban, a melyek valódisága a kalapbőrben benyomott eredeti védjegyről láthatók.

Angol Zephirekben

nagy választék, melyekből férfingek méret szerint készíthetők

Valódi **Ammerikai, Angol és Hazai** készítményű kizárólag férfi cipőkben nagyválaszték.

Ujdonságok nyakkendőikben!

Legújabb tavaszi és nyári ujdonságok megérkeztek

ROTH M. utóda

— — — kalap és uri divat üzletébe. — — —

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, április 13.

Az ülés előtt ez a kérdés járt szájról-szájra.

— Bejön-e Vajda?

Senki nem tudott bizonyosat mondani, még a nemzetiségi képviselők is kíváncsian nézettek a folyosók ajtai elé, hátha belép azokon a legújabb botrány gyászos hőse. A függetlenségi képviselők kellő módon készültek is fogadására; a nemzetiségi ajtók előtt Hentaller és Somogyi Aladár posztoltak, a többi bejárást is elállították az őrszemek. Vajda azonban nem jött s tíz óra után Vlád elhozta a hírt, hogy nem is fog jönni ma.

— Hát mikor jön be? — kérdezték tőle. Vlád váliat vont.

Az ülésen ott volt ma Wekerle Sándor is.

Az ülést pontban tíz órakor nyitotta meg Justh Gyula elnök. Felolvasták az interpellációs könyvet, melybe Polit Mihály jegyzett be újabb interpellációt a macedón-kérdésben és ennek kapcsán monarchiánk és Oroszországnak a kérdésben elfoglalt álláspontja dolgában. Maradt azonban a múlt ülésről is két interpelláció.

A Vajda ügy.

Ezután Somogyi Aladár referált a naplóbizottság jelentéséről Vajda becsempészése dolgában. Konstatálja, hogy a képviselőház április hó 8-án tartott üléséről szóló gyorsírói jegyzetekbe Vajda Sándor (az Országgyűlési Értesítő 19. és 20. oldalán) husz versszakot csempészett be, amelyek a valóságban el nem hangzottak, amelyeket Vajda Sándor a Ház ülésében el nem mondott. A Ház fenti ülésén jelen volt dr. Petrogally Oszkár, Markos Gyula és Weber János naplóbírálok, akik Vajda Sándor közvetlen közelében foglaltak helyet, egyezően kijelentik, hogy Vajda Sándor citátumai még közvetlen közelében sem voltak érthetők s éppen rendkívüli halk, szinte mormoló olvasása miatt

szakította félbe nevezett olvasását Návay Lajos elnök. A kihallgatott gyorsírók vallomása szerint nevezettek Vajda Sándor citátumaiból semmit sem hallottak s ezekből nem is jegyezték. Miután pedig a gyorsírói jegyzetek alapján készült Országgyűlési Értesítő 19. és 20-ik oldalain lévő 20 versszaknak felolvasását a gyorsírók nem hallották s nem is jegyezték, miután a Vajda Sándor közvetlen közelében helyet foglalt dr. Petrogally Oszkár, Weber János és Markos Gyula naplóbírálok a fenti versszakok felolvasását szintén nem hallották, miután végül a képviselőház naplójában csakis olyanok vehetők fel, amelyek a valóságban el is hangzottak és a gyorsírók által esküjükhöz hiven jegyeztettek is, ennél fogva a képviselőház naplóbíráló bizottsága elrendeli, miszerint a képviselőház április hó 8-án tartott üléséről felvett gyorsírói jegyzetekből s az ezek alapján szerkesztett naplóból a jegyzetek 18. és 20. oldalain levő:

«Győrffy József versének első strófája így szól» — után «szónok sértetlenül olvas» beszúrassék, azezután felvett husz versszak pedig, mint Vajda Sándor által utólag becsempészett, onnan kihagyassék.

Somogyi Aladár az elnök multkori figyelemztetése folytán megjegyzi, hogy a naplóbíráló-bizottság mindig teljesítette kötelességét, amire különösen a nemzetiségekkel szemben többször volt már oka.

Maniu Gyula: Neveket és eseteket! Így általánosságban nem lehet gyanúsítani.

Somogyi Aladár: Szükség Ferenc és Petrovics István hamisította meg a gyorsírói jegyzeteket! Kéri a naplóbíráló-bizottság jelentésének elfogadását.

Mihályi Tivadar: Tiltakozik Somogyi Aladár sértő megjegyzései ellen. A mentelmi bizottság jelentésében is benne van, hogy Vajda a verseket csakugyan felolvasta. Vajda tévedett, de ez emberi dolog és ezért férfiasan helyt állt.

Felkiáltások: Ez a férfiaság! Gyáva gazember!

Mihályi Tivadar: Ő a dolgot immár res judicata nak tekinti. Mivel a versek felolvasatnak, a becsempészés vádját igazságtalan. Ő tudomásul veszi, hogy a sértő versek kihagyassanak a naplóból, de tiltakozik a becsempészés

vádjá ellen. Erre vonatkozólag indítványt terjeszt be.

Ugron Gábor: Mihályi felszólalása meglepte, mert nincs tisztában azzal, mi lehet célja. Hát kire szent, Vajda büne, ha a husz versszak közül kettőt, amint Mihályi mondja, csakugyan felolvastott? Nem gyalázatos dolog-e ha egy képviselő elbuvik egy oszlophoz, ahol sem állni, sem ülni nem szokott s innen pedig egyet mást abban a reményben, hogy amit hangosan elmondani ott, ahol teljes a szólás-szabadság, majd utólag, veszedelem nélkül csempész a nyilvánosság elé. Mihályi felszólalása azt a gyanút keltette benne, hogy a nemzetiségi képviselők tudtak az ő műveletéről és cinkostársai voltak a verscsempészésnél. A nép előtt ez a gyáva fráter nemzeti hősként akar szerepelni s ebben neki a nemzetiségi képviselők a kezére akartak játszani. Sokkal jobb lesz a békesség és a jövő érdekében, ha ezt a kérdést nem fogják a nemzetiségi ugra elmergesíteni. (Helyeslés.)

Maniu Gyula: Szerinte a képviselőház tagjai nem méltányosak . . .

Felkiáltások: Onok pedig szemtelenek!

Maniu Gyula: . . . Mikor a kérdést a jegyzőkönyvi megrovás után újból felvetik s Ugron Gábor őket cinkostársaknak nevezi. Bizonyítja, hogy Vajda a verset felolvasta. Pop Csicsó ki is akarta venni Vajda kezéből a verset, hogy annak folytatását megakadályozza. Nem volt tehát helyes felvetni azt a kérdést, vajjon ok cinkostársai-e Vajdának. Vajda barátunk (Zaj. Felkiáltások: Gazember, tehát a barátjuk.) megkövette meg a Házat, jegyzőkönyvíleg megrótták, ennél tovább menni nem lehet.

Nagy György: Közsítsétek ki magatok közül!

Maniu Gyula: Ez egy jogi kérdés . . . (Felkiáltások: A tisztesség kérdése.)

Szemera Huba: Nem szégyenli magát azt az embert védeni? (Felkiáltások: Dobjátok ki! Ki kell dobni mind!)

Maniu Gyula: Ők és Vajda megtettek mindent, amit a kérdés exponálása végett megtehettek és nem követhetik a Házat abban, amit a zárt ülésen kifejezésre juttatott s amit egy miniszter (Elénk felkiáltások: Éljen Apponyi) mondott, hogy tudniillik egy képviselő, egy ellenzéki képviselő inkompanbilis

maguk már Tildát bent találták az öltözőben. No persze ki nem találták volna, hogy ő nagysága az édes mamájával együtt a maga apró lábain jutott el odáig és bizony megtalálhatták volna a kis poros cipőjét az édes papája felöltője zsebében, a mint hirtelen fölváltotta a bál cipellőjével. Tudni fogják, hogy miért. Mentsek hát meg, kérem, a robotjától . . .

Maguk a szépen süttött bajuszuk alá mosolyognak és nem akarnak hitelt adni nekem. No jó. Es még elmennek, hogy felkölték azt a szegény kisleányt a dubaj muzsikájukkal, csak azért, hogy a szomszéd kisasszony, a ki «jó parthie», a hiúságán ejtett csorbát csak annál hamarabb kiköszörülhesse azzal, hogy legközelebb készségesen felajánlja valamelyikőjüknek szívét, kezét és pénzét. És röptül megint az aranysegélyű kártya, és a túlboldog mamák tetetett sopánkodással sajnálkoznak a kicsi Tildán:

— Ez is, az is főködtő alá került már, csak ő nem; pedig haj Istenem, az idő telik! . . .

IV.

Ez már télen történt. Az ablakon fehér jégvirágok voltak s a hogy egy-egy kocsi továbbrobogott, a lámpása fénye éles, bántó csikot vetett a fagyos ablakra. Mint valami hegyes fullánk, mely lefutott egész a Tilda ágyáig és

megvilágította egy pillanatra a szoba homályos zugát.

Tilda nyitott, merev tekintettel bámult a sötétségbe és eszébe jutottak a vénleányok gyötrelmei. A letűnt csillagok sorsa, kik végigjárták fényes pályájukat s aztán lefutnak az örök sötétségbe s lesz belőlük egy darab kő. Hideg, érzéketlen kődarab.

Tilda találgatta:

— Ez a Battyák hintója, hallom a robogásáról. Először vizik Rózsit . . .

És sóhajtott utána. A jó Isten tudja miért. Magát sajnálta-e, vagy azt a kis leányt.

Két karját a feje alá fektette és úgy figyelt tovább . . .

— Egy, kettő . . . tíz, — olvasta a hintókat, aztán elnyomta az álmot.

Csendesen, nyugodtan aludt és vidáman kelt reggel. Oh milyen boldogság, ha ismét ragyog a nap.

Kinyitotta a szoba ablakát és tele tüdővel szivta magába a tiszta, hideg levegőt. Tiszta volt a feje, a szive is és most, a hosszú izgalomban eltöltött esztendőnk után, először érezte magát igazán boldognak. És mintha mindent, mindent elfelejtett volna . . .

Valaki köszönt neki az ablak alatt. Fejér volt. Mint mindig, kissé zavartan és ügyetlenül emelte meg a kalapját.

Tilda barátságosan köszönt vissza. Az arca üde volt, piros és kis egyszerű reggeli ruhájában most még százszor jobban festett, mint akármelyik báltoalettjében.

Kissé félénken szólította meg őt Fejér.

— Hogy mulatott Tilda kisasszony?

A leány mosolygott és a fejét rázta:

— Nem voltam a bálba, Fejér ur tréfál.

Nehezére esett, hogy a divatos «Fejér» megszólítás mellé még az «ur»-at is odategye, de vele szemben nem merte használni.

És így végig a farsangon. Alig szóltak egymáshoz, csak egy egy olyan tiszta, hideg reggelen, mikor Tilda kinyitotta az ablakot és Fejér már nem is olyan félénken megkérdezte tőle:

— Hogy mulatott Tilda kisasszony?

És Tilda nevetett s kacagása olyan volt, mint az ezüst csengetttyű.

V.

Hogy Tilda igazán a szivéből ment Fejérhez, a félszeg, ügyetlen fiúhoz, arról én kezeskedem.

A bálkirálynékból lesznek sokszor a legjobb asszonyok.

Az érmelléki Kereskedelmi és Ipari Részvénytársaság
borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.

egy sértés miatt. (Eljen Apponyi! Eljenzés és taps.) Mihályi indítványát fogadja el (Zaj.)

Návay Lajos: Mikor a kérdéses incidens történt ő elnökölt s azért kötelességének tartja nyilatkozni. (Halljuk! Halljuk!) Annyi bizonyos, hogy Vajda bejelentette, hogy bizonyos verseket fog felolvasni, ő sejtette, hogy Vajda a tárgyhoz nem tartozó verseket akar felolvasni, és ezért elővette óráját, hogy konstatálhassa, meddig olvas, hogy azután a dolog tulajdonságát megakadályozhassa. Pontosan megállapította, hogy Vajda két percig olvasott. Fizikai lehetetlenség tehát, hogy ez alatt az idő alatt husz strófát felolvasott. (Ugy van.) Nyilvánvaló tehát, hogy Vajda azokat a verseket fel nem olvasta, hogy azok csak csempészet útján kerültek a Naplóba. (Zajos helyeslés.)

Vlád Aurél: Mikor Vajda azt a verset olvasni kezdte oláhul oda kiáltott neki: ugyan az ördögbe, ne olvasd azt s miután Vajda mégis folytatta, ő kimenté. őt, tehát, lehetetlen cinkossággal vádolni. (Zaj.)

Markos Gyula: A körülményekből elég világosan megállapítható, hogy csempészés történt, amelyet Vajda Sándor követett el. (Helyeslés.)

Elnök: A vitát bezárja. Az előadót illeti a szó.

Somogyi Aladár előadó: Fenntartja álláspontját. A jelentés megteveli a ténynek s azért ajánlja annak elfogadását. (Helyeslés.)

A Ház tulnyomó része elfogadja a bizottság jelentését.

A tanítói javaslat.

Elnök: Napirend szerint következik a nem állami tanítók fizetésrendezéséről szóló javaslat tárgyalásának folytatása.

Szentiványi Arpád: Apponyi (Eljenzés) hatalmas beszéde után már felesleges is felszólalnia, de kénytelen, mert a nemzetiségi igazítás szikrái már a Tisza-kerületi evangélikus felekezetek között is mindinkább terjednek. (Zaj.) Nem állítja, hogy a javaslat nem érinti a felekezetek autonómiáját, de semmi esetre sem sérti. (Ugy van! Helyeslés.) Nem azok izgatnak tehát a javaslat ellen, akik az autonómiát csak köpenyegül használják. (Ugy van.) De irassák alá tiltakozó ivateket a tanítókkal, vajjon akad-e egyetlen egy is, akinek az autonómia állítólagos megsértése miatt a fizetésrendezés nem kell. (Taps.) Tudja jól, hogy mindaddig, míg azok, akik bécsi bujtogatásra és bécsi pénzzel izgatják a népet, amíg szabadon járnak ezek a nemzetiségi és szocialista izgatók, addig a magyar nemzeti eszme alapkövét lerakni nagyon nehéz lesz. A javaslatot a részletes tárgyalás alapján elfogadja. (Eljenzés és taps.)

Vlád Aurél: A tárgyalás alatt levő javaslat elhibázott és természetellenes. A magyarosítást az állam céljaiba ütközőnek találja. Különben is ez az eszme — szerinte — utólérhetetlen chimája. (Ellenmondások a baloldalon.)

Tiltakozik azon teltogás ellen, mintha az államnyelv megtanulása kötelesség (Zaj.) Szünetet kér

Szünet után.

Elnök az ülést újból megnyitja.

Vlád Aurél: A magyarosítás ellen beszél. Azt mondja, hogy akármint erőltetik is a nemzetiségi gyereket, úgy sem tudják megtanulni a magyar nyelvet. Ambár ő egy év alatt tanult meg magyarul.

A javaslatot nem fogadja el.

Vita a bezárás felett.

Az ülés végén érdekes incidens történt. *Balogi Ernő* beszéde után *Návay* Lajos elnök szólásra bivatja *Sztahó* Pált és *Artim* Mihályt, de mivel nincsen jelen és többen feliratkozva nincsenek, kérdi akar-e valaki még szólni. Mivel senki sem jelentkezik, a vitát bezárja. Ekkor hirtelen lármá támad a nemzetiségi padokon *Moksics* Jásó beszél valamit, majd *Maniu* Gyula a házszabályokhoz kér szót, s azt vitatja, hogy

van még felszólaló, Moksicsnek joga van szólni, mert fel volt iratkozva.

A táblán tényleg fel van írva Moksics neve.

Apponyi Albert gróf szintén azt hiszi, hogy ha Moksics fel van iratkozva, akkor joga van szólni s arra már volt is praecedens, hogy az elnök s tévedésén alapuló emuniciációt visszavon. *Návai* kijelenti, hogy ő a házszabályok értelmében járt el, talán a jegyzők követtek el hibát.

Ráth jegyző: A jegyzői kar teljesíti kötelességét s felhívja Moksicsot mondja meg, kinnél jelentkezett:

Moksics Jásó: Nem jelentkezett szólásra a jegyzőknél, hanem maga írta fel nevét a szónokok táblájára.

Elnök a dolog most már egészen tisztán áll. Szólásra valamely ezzel megbízott jegyzőnél kellett volna jelentkezni, minthogy ez nem történt meg, tökéletesen a Házszabályok értelmében járt el, miért enuniciációját nem módosítja. (Eljenzés.)

Maniu Gyula: Vitatja, hogy tévedés forog fen, amit Apponyi Albert is elismer.

Apponyi Albert: Az iránt tévedésben volt, azt hitte, hogy Moksics a házszabályszabályok értelmében jelentkezett szólásra, mint-hogy azonban ez nem így történt és a házszabályok nem ismerésének következményeit a többség nem viselheti, az elnök a házszabályok szerint járt el s ezért enuniciációja meg nem változtatható.

Ezután a Ház áttért az

interpellációkra.

Pető Sándor a békéscsabai népgyűlés feloszlata tárgyában interpellálja a belügyminisztert.

Polit Mihály külügyi dologban interpellálja a miniszterelnököt, t. i. a macedoniai kérdésben.

Wekerle Sándor miniszterelnök az interpellációra adott válaszában kijelenti, hogy a macedon akció, amennyiben sikerülhetett, sikerült is, különösen mióta a hatalmak együttes eljárását Bulgária is támogatja.

A választ a Ház tudomásul vette és az elnök a gyűlést 3 órakor berekesztette.

Lányi püspök a sajtóról.

A Katholikus Liceum záróünnepélye.

Hetedik ciklusát zárta le tegnap a katolikus Liceum, mint minden évben, most is kiváló sikerrel.

Néhány férfit lelkesezése hozta léte ezt az intézményt. Évek folyamán a szerény keretek egyre tágultak s a katolikus liceumi estélyek megteremtették azok állandó vezetésére a Latholikus Kör irodalmi és művészeti szakosztályát. Az ekként kibővített és szervezett vezetőség folytatja a Katholikus Liceum áldásos tevékenységét. A közel jövőben kilátás van rá, hogy a liceumi előadások külsőleg is megfelelő keretben fognak lefolyni, ha a Katholikus Kör ujonnan új helyiséget kap az új körhelyiség felépítését az a körülmény is sürgeti. A közönség zsufolásig megtöltötte a nagy termet. Ott voltak;

Fetser Antal, dr Lányi József püspökök, Glac Antal főispán, B. Szentkeresztly Zsigmond, Medvigy Mihály, Braun ezredes, Sztaniszlowszky Ferenc főügyész, Mangra Vazul, dr Karácsonyi János, Grócz Béla, Széchenyi Jenő, Spett Gyula, dr Laurán Agoston, dr Imrik Péter, Erős Rezső, Balogh Kálmán, Frankó Endre, dr Hoványi Gyula, Géczy Lajos, Des László, dr Bozóky Alajos, dr Hoványi Gyula, dr Bundala Mihály, Novotny Alfonz stb. stb. és igen nagy és előkelő hölgy közönség élükön

özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné, Des Echerolles Kruspér Gilbertné stb. stb.

A tegnapi záróünnepély kiváló érdekességű vendég felléptével kezdődött. *Tarnay* Alajos budapesti zongoraművész Schumann és Beethoven egy-egy darabját játszotta el remek technikával, pompás színezéssel. A közönség elragadtatásának viharos tapsokkal adott kifejezést.

Az estély központja dr *Lányi* József püspök előadása volt. Az egyház álláspontjáról beszélt a mai kor naturalisztikus irodalmával szemben. Az előadás a maga világos, áttekinthető szerkezetével, komoly emelkedettségével és magas színvonalával mély benyomást gyakorolt a közönségre, mely Lányi püspökben a modern irodalom alapos ismeretén épülő kiváló hitvédőt ünnepelt.

Lányi püspök beszédében élénken ecsetelte a naturalista irodalom, különösen a napi sajtó káros befolyását és az apostolok utódához méltó bátorsággal mutatott rá a katolikusok teendőire. Az érdekes beszéd, melynek kiváló tartalmát még emelte az illusztris előadó magas személye, sokáig fogja foglalkoztatni a sajtót és hatása nem fog elmaradni. A felolvasást egész terjedelmében fogjuk közölni.

A felolvasást követő viharos tapsok után ismét *Tarnay* Alajos ur lépett az emelvényre s *Frankó* Sándorral, a kiváló fiatal hegedűművésszel együtt adta elő Rubinstein 19. rónatáját. A két művész játéka ritka élvezetet szerzett a közönségnek. Ugy a prima hegedűjáték, mint a remek zongorakiséret művészi érzékkel birt. Mindkettőjük kiváló tehetsége méltóképp tolmácsolta Rubinstein mély zenei gondolatait és a közönséget zajos tapsok ragadta.

Ismét zeneszám következett. *Popper* Dávidnak «Az erdőber» c szerzeményét adta elő, cellón *Kürti* István és zongorán *Mazalik* József. *Kürti* István művészetét jól ismeri a Kath. Kör közönsége; valahányszor fellép, mindig osztatlan tetszéssel találkozik. Tegnapi fellépése is, *Mazalik* József diszkrét zongorakisérete mellett, nagy tetszéssel találkozott s viharos tapsokat provokált.

A nagyváradi közönség előtt ismeretlen operából, Puccini kötényeiből énekeltek el egy jelenetet dr *Krüger* Aladárné és dr *Krüger* Jenő, Puccini remek zenéje ujdonságával, költői erejével és eredetiségével hódító utat tesz meg a zenekedvelők világában, azonban nehéz előadása próbára teszi a hanganyagot és az énektudást. Dr *Krüger* Aladárné szopránja és dr. *Krüger* Jenő tenorja lényesen oldották meg az eléjük álló művészi, nehéz feladatot. Mindkettőjük hangja hajlékony, lágy, képzett, képes Puccini zenéjének finom modulációit kifejezni. Sikerük teljes volt s viharos tapsokat arattak dr *Krüger* Aladárnét azonfelül a rendezőség remek csokorral lepte meg.

Befejezésül saját dalait énekelte el *Tarnay*, nem nagy, de kedves hangon, amelylyel művésziiesen tud bánni. A közönség lelkesen ünnepelte a kiváló művészt, ki közreműködésével, művészi szép játékkal és kedves dalával nagyban emelte a Kath. Kör ritka szép estélyének sikerét.

Lányi püspök az estély alkalmából vacsorát adott, melyen a szereplők és a Kath. Liceum rendezősége vett részt.

Városi közgyűlés.

— Második nap. —

Tegnap letárgyalta Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága a péntekről még elintézetlenül maradt ügyeket.

A csatornázási szabályrendeletnél alig volt némi vita, mert megéredtnek látja már a törvényhatóság ezen kérdést.

Annál hosszasan vitakoztak a külvárosi iskola részére megszerzendő terület kérdésében s a hegyi építkezések ügyében.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Az ülésen Glac Antal főispán elnököt. Jelen voltak:

Dr Dóri Ferenc, Fröhlich János, dr Hoványi Géza, dr Hoványi Gyula, dr Károly Irén, Kiss Dávid, Nozák Rezső, dr Pácz Sándor, Sipos Orbán, dr Stokker József, dr Várady Zsigmond, dr Adorján Emil, Balogh Döme, Bezkay Lajos, dr Berkovits Ferenc, Bertsey György, Czegléd Sándor, Czegléd Jeremiás, Cser János, Köblös Ferenc, dr Radó Ignác, Schwartz Izidor, Feldmann Izidor, Gábel Jakab, Lövenstein Zsigmond, Reismann Mór, dr Weisz Márton, Aufrecht Mór, Breider Armin, dr Kurländer Ede, dr Moskovits Miklós, Pekanovits Imre, Sonnenwirth Simon, Rimler Károly, Bordé Ferenc, Juricskay Barnabás, dr Cseresnyés Béla, Gerő Armin, Komlóssy József, Lukács Ödön, Dus László, Tóth Márton, Sztarill János, Szántó Lajos, dr Baróthy Akos, Kőszeghy József, Ragány János.

Az első nap jegyzőkönyvének hitelesítésénél dr Adorján Emil és dr Hoványi Gyula kifogásolták, hogy a vízműtelep kibővítéséhez szükséges földterületek megszerzése tárgyában addig rendkívüli közgyűlést hívjanak össze, amíg a közgyűlés határozatát a belügyminiszter jóvá nem hagyja. Adorján Emil dr. már most bejelentette, hogy a vízműtelep kibővítésére vonatkozó határozatot meg fogja felelbezní.

Rimler Károly polgármester felvilágosítással szolgált, hogy a dolog sürgőssége kívánja a telekmegvétel gyors elintézését. Ha a miniszter nem hagyja jóvá a vízmű kibővítését, a telket nem szerzi meg a város. A felelbezés dacára, a rendkívüli közgyűlések megtarthatók.

Végül akként hitelesítették a jegyzőkönyvet, hogy az elfogadott javaslat vonatkozó részét szóról-szóra beveszik a határozatba.

A város csatornázása.

Ezután rátértek az általános csatornázás ügyére és a csatornázási szabályrendeletre.

Balogh Döme a város anyagi helyzetére való tekintettel a szabályrendeletet jelen formájában általánosságban sem fogadja el.

A szabályrendeletet általánosságban elfogadja.

A részletes tárgyalásnál

Dr Adorján Emil felvetette a Pecze és Párizspatak rendezésére vonatkozólag, hogy az értéknövekedési hozzájárulás kérdését is vegye elő a tanács s tegyen javaslatot, mert különösen azok a háztulajdonosok veszik hasznát, a kiknek a Pecze és Párizspataknál értéktelen telkeik utcavonalat nyernek és így értékben növekednek.

Reismann Mór indítványára kimondta a közgyűlés, hogy a csatornázási adó csak a csatornázásra fordítható. Ha az így befolyt adó a csatornázásra teljes összegében nem szükséges, a tanács előterjesztést tesz a csatornaadó megfelelő leszállítása iránt.

A szabályrendeletet különben, néhány stiláris módosítással elfogadták.

A külvárosi iskola telke.

A tanács előterjesztette, hogy a kiküldött bizottság más alkalmas telket nem talált, mint a Pauker-téle házat, amelynek megvételét 28000 koronáért ajánlja.

Balogh Döme csudálkozik, hogy újból ezen ház megvételét ajánlja a tanács. Itt jár a vasut s ez veszélyes a gyermekekre. Az óvoda mellett levő köztérre fel lehet építeni 8 osztályú iskolát. Nem fogadja el az előterjesztést.

Sipos Orbán a javaslat mellett szól. A vasut testen mindenképp át kell menni a gyermekeknek, tehát a veszély meg van. De a mostani bérhelyiségek éppen nem felelnek meg a kívánalmaknak és sürgősen kell gondoskodni iskoláról. Az óvoda mellett levő terület át van adva az államnak. A megvételre ajánlott telek nem ideális, de mégis megfelel a célnak.

Dr Dóri Ferenc, Balogh Döme és Sipos Orbán felszólalása után

Rimler Károly szólott. A viszonyok folytán helyezkedtek azon álláspontra, hogy mostan megvenni szándékolt területre 8 osztályú iskolát építsenek s a közel jövőben a Külvároson egy 8 osztályú iskolát építenek.

Névszerinti szavazással a tanács javaslatát elfogadták. Ellene csupán Balogh Döme szavazott.

A körözspartfal építése.

Előterjesztette a tanács a városház mellett tervezett Körözspartfal kiépítésére vonatkozó tervezetet és javaslatot. A költségek 120000 koronára vannak felvéve. A körözspartfal felépítése által Körözs-utca eleje 6 méterrel ki lesz szélesítve. A költségekre a kövezetvám alaphól törlesztendő költséget vesznek fel.

Balogh Döme felveti, hogy a költség megtakarításából nem lehetne-e a mostani gát megkövesedett cölöpeire építeni a partfalat.

Kőszeghy József szakszerű felvilágosítással szolgált. Kimutatja, hogy a mostani gát alapját nem lehet felhasználni.

Dr Adorján Emil rámutat, hogy közóhaj, hogy Körözs-utca hátsó részén korzó létesíttessék. Ez irányban tegyen jelentést a főmérnök. A partfalat úgy építsék, hogy a korzó később ennek folytatása lehessen.

Kőszeghy József kijelenti, hogy a korzó terve már kész, csak az utolsó simításokat végzik rajta.

A tanács javaslatát elfogadták.

Felső ipariskola Nagyváradon.

Dr Moskovits Miklós és a Keresk. Csarnok indítványt tettek, hogy Nagyvárad város irjon fel egy felső ipariskolának Nagyváradon leendő felállítására. A tanács az indítványt elfogadásra ajánlja s e tárgyban egy hattagu bizottságot küldjenek ki s hasonló eljárásra Bihar megyét is kérjék fel.

Dr Hoványi Géza szólott a kérdéshez. Az egyetem iránt már megtette az első lépéseket a város. De a közönség érzi, hogy egy másik felsőbb tanintézetre is szükség van Nagyváradon. A Keresk. Csarnok ezért hozzájárult Moskovits indítványához s mozgalmat indított annak érdekében, mikor a kezdeményező lépéseket megtette. Tudjuk mily fontos egy felső ipariskola. Kérjék fel a főispánt, hogy az előkészítő bizottság elnökségét vállalja el s gyorsan intézkedjék. Más városok is mozgalmat indítottak hasonló iskoláért. Így Szegeden már előhaladt a kérdés megoldása, tehát itt a 12-ik óra, hogy mi se maradjunk el. Gyors intézkedésre van szükség s a sikert abban látja, ha az ügy élén a főispán áll.

A javaslatot elfogadták s a polgármester javaslatára a kiküldendő bizottságba dr Hoványi Gézát, dr Mártonffy Marcellt, dr Molnár Imrét, dr Radó Ignácot, Sipos Orbánt és Szűcs Izsó iskolaigazgatót választotta be. Hasonló bizottság kiküldésére Biharvármegyét felkéri.

A főispán kijelentette, hogy köszönettel elfogadja a bizottság elnökségét.

Vasut a fürdőkhöz.

Hankovits Ferenc és dr Tóth Ferenc mint a Félix fürdő vasutjának tervezői kérték a várost, hogy Gilányi-utcán a vasut részére szükséges terület használatára velük a szerződést kösse meg s a városi vasutnak ezen uton ne adjon területhasználati jogot.

A közgyűlés, többek hozzászólása után a

kérelmet véleményezés céljából kiadták a jogügyi szakbizottságnak.

Villatelepek a hegyen.

Pekanovits Imre és neje a hegyen levő szőlőjét villatelepekül parcellázni óhajtja s erre kért engedélyt. A városi tanács a kérelmet elutasította. A felelbezés a közgyűlés elé került. A tanács a felelbezés elutasítását javasolta.

A közgyűlés engedélyével Pekanovits Imre szólalt fel, nem a saját ügyében, hanem a hegyen villatelepek létesítésének szükségét hangoztatva. Ezt a város fejlődése kívánja s a város sem zárkozhat el ez elől. Kevés város van, ahol oly pompás hely van a nyaralókra. Sokan nem mennek külföldre s mások is jönnek ide nyaralni. A mai rendszertelenség azonban tovább fenn nem tartható, mert így valóságos harc lesz. A város érdeke kívánja, hogy mielőtt a parcellázás nagyobb mérvet öltene, a főmérnök a nyaralókra részletes tervet készítsen. Ezt indítványozza.

Dr Adorján Emil városias szempontból nem új kölvárosokat kell létesíteni. Most is igen sok a városban a beépítetlen terület. Nagyvárad kétszer oly nagy területen fekszik, mint Arad; ezért sokkal többbe kerül a kövezése, világítása, csatornázása, a közrendészet. Egy építkezési szabályrendelet van kidolgozva, a jogügyi bizottságnál. Utasítsák, hogy mielőbb tárgyalja ezen szabályrendeletet.

Kőszeghy József azt látja, hogy a város rovására megy a hegyen a terjeszkedés. A nyaraló telep is csak engedélyvel épülhet. Pekanovits indítványa keresztülvihetetlen, mert így soha sem lesz egészséges állapot.

Rimler Károly azon kijelentést tette, hogy a tanács a villák építése elé akadályt nem gördít. Sőt támogatja ezen törekvést, mert villák építésére rendkívül alkalmas a nagyváradi hegy. Az a baj, hogy a város a hegyen mindenféle engedély nélküli építkezést még sem tűrhet.

Stokker József szerint a kifelé terjeszkedést nem lehet megakadályozni. Az építkezést megtiltani nem lehet.

Dr Hoványi Gyula: Az egészséges levegő viszi az embereket a hegyre, nem telek-spekuláció. A hegyre települést megakadályozni nem szabad, de rendszert kell venni, hogy közegészségi szempontok miatt huzódik ki a hegyre a lakosság.

A tanács javaslatát elfogadták, azzal, hogy utasítsák a tanácsot az építkezési szabályrendelet mielőbbi előterjesztésére.

Az uszoda kérdése.

A múlt közgyűlés Wégner Mórnak az általa tervezett uszodára 1 évre adta meg az engedélyt, kizárólagos joggal 24 évre kapja meg az engedélyt. A tanács a kérelem elutasítását javasolja.

Gábel Jakab indítványozta, hogy a város építtesen egy uszodát.

Dr Hoványi Géza indítványozta, hogy utasítsák a tanácsot, miként ez évi augusztusig készítse el egy uszoda tervét s jelölje ki annak a helyét.

Dr Adorján Emil indítványozta, hogy Wégnernek 12 évre adjanak engedélyt a kiárolás jog nélkül.

Rimler Károly veszedelmesnek tartaná az Adorján indítványának elfogadását.

A közgyűlés a tanácsjavaslatát fogadta el, a dr. Hoványi Géza indítványával szemben.

A Körözs hajózhatóvá tétele.

Pekanovits Imre, a Duna—Tisza között tervbe vett csatorna kapcsán indítványozta hogy a Sebes-Körözs hajózhatóvá tétele tárgyában a város indítsa meg a mozgalmat s járjon közbe ennek létesítése iránt.

A tanács, tekintettel a kérdés nagy fontosságára, egy bizottság kiküldését javasolta.

A tanács javaslatához képest a bizottságot a következő tagokból alakították meg:

Frankó Endre, dr Hoványi Géza, dr Károly Irén, dr Kazay Kálmán, Mezey Mihály, dr Molnár Imre, dr Stokker József, Szokoly Tamás, dr

Várady Zsigmond, Aufricht, Fleischhacker Gyula, Guttmann József, Huzella Gyula, Ince Lipót, Moskovits Miksa, Pekanovits Imre, Rendes Vilmos, Id. Rimanóczy Kálmán, Ifj. Rimanóczy Kálmán, Komlóssy József, Kőszeghy József.

A nagyváradai ipartestület cipész szakosztálya által a nagyváradai cipész ipar pártolása iránt beadott kérvényt a közgyűlés pártolja s ily irányban utasította a tanácsot.

Elhatározta a közgyűlés Pesthy Béla kérelmére, hogy sertéshizlaló telepet állít fel s azt a kérvényezőnek bérbe adja.

A tüdővész elleni védekezésről szóló szabályrendeletet elfogadták, de olyan módosításokkal, hogy annak semmi gyakorlati értéke nem lesz. Belevették ugyanis, hogy az orvosok csak azon tüdőbajosokat jelentik be, akik a bejelentésbe beleegyeznek. A bejelentettek nyilvántartása hivatalos titkot képez.

A többi apróbb ügyek elintézése után a közgyűlés véget ért.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató.

Április 14. A hegyközség gyűlése.

* **Személyi hír.** Dr. Radu Demeter gör. kath. megyéspüspök tegnap, szombaton este Belényesből hazaérkezett Nagyváradra.

* **Főpapi kinevezések.** A magyar király gróf Pongrácz Adolf pápai praelatusnak és vágújhelyi prépostplébánosnak a voadriai címzetes püspökséget; dr. Galcsék György váci székesegyházi kanonoknak és papnevelőintézeti kormányzóknak a szent Miklósról nevezett madocsai címzetes apátságot, Schröder László nagyszabasi tábori lelkésznek a Szent Lászlóról nevezett szabasi címzetes prépostságot adományozta.

* **Magyarok a pápánál.** Az erdélyi Oltáregylet zárandoklatot rendezett az örök városba. A zárandoklat vezetője Soóthy Gyula gyulafehérvári papnöveldei spiritualis volt. Április 1-én indultak. A váradai egyházmegyéből Körössy Endre szilágysomlyai és Hamernyik Sándor körös-tarjáni lelkészek vettek részt. Mint lapunknak Rómából írják, folyó hó 10-én fogadta a zárandoklatot a Szent Atya s igen kegyes volt hozzájuk.

* **A hetedik katolikus nagygyűlés.** A napokban tartotta ülését a Magyarországi Katolikus Egyesületek Országos Szövetségének igazgatósága. Ez alkalommal került szónyegre a VII. kath. nagygyűlés programja is, amelyre vonatkozólag már megteszi az igazgatóság a kezdő lépéseket. Többek közt Nagyváradról is felkérte az igazgatóság közreműködésre dr. Krüger Aladár ügyvédet, a Szövetség igazgatótanácsnak tagját.

* **A képviselőválasztók összeírása Nagyváradon.** A nagyváradai képviselőválasztók összeírásában serényen folyik a munka. Ez ideig még csak az újvárosi kerület választói lettek összeírva, melyek már be is érkeztek a városhoz. Az összeírásban igen nagy arányú növekedése mutatkozik a választóknak a múlt évihez képest. A névjegyzéket a jövő hó 5-én összeülő központi választmány fogja felülvizsgálni, melynek megérte után névjegyzék a szokásos közszemlére lesz kitéve.

* **A Szacsavay szobrot elkerítik.** Jelenleg a Szacsavay Imre szobra könnyen megközelíthető. Nincs ugyanis magas kerítéssel elzárva a közönségtől s így nagyon meg van könnyítve a szobor esetleges megrongálása. A városi mérnöki hivatal most tervezetet készített, mely szerint a szobrot el fogják zárni a kö-

zönségtől oly formán, hogy a szobor körül lévő szabad területet a beültetett területtel egy vonalba el fogják keríteni. A tervet Margó szobrász megbeszélése folytán készítette a mérnökség.

* **A színügyi bizottság ülése.** A színügyi bizottság ma, vasárnap délelőtt 11 órakor a szoborbizottsággal Hoványi Géza elnöktele alatt együttes ülést tart, amelyen a kolozsvári társulat fogadtatási részleteit állapítják meg s döntenek a helyáraknak fölemelése tárgyában.

* **Aranykereszt átadás.** A nagyváradai gör. szertartású katolikus egyházmegye egyik kiváló derék lelkészének: Ternován János szent-lázári plébános, tb. esperesnek királyi Felsége a koronás arany érdemkeresztet adományozta. A megérdemelt szép kitüntetést Glac Antal főispán tegnap nyújtotta át a vármegyei székházban a kiváló egyházi férfiúnak, lekötölező meleg szavak kíséretében.

* **Tavaszi szemlék.** A szokásos tavaszi köztisztasági és tűzbiztonsági szemlékre vonatkozó intézkedésekre a rendőrség a következő határozatot adta ki: A szemlék megtartását folyó évi május hó 1-étől ugyanezen év május hó 31-ig terjedő 31 napra rendelem, olyként, hogy ezen idő alatt minden kerület feljárható és pedig a városi mérnöki hivatal szakértő küldöttje, a ker. t. orvos, a ker. kéményseprő, mester, egy városi tűzoltó és a ker. r. biztos együttes közreműködése mellett. Minden háznál a megejtendő szemlére, illetve az ezen való részvételre a háztulajdonos, vagy helyettese okvetlenül felhívandó. A tapasztaltak ott helyszínen azonnal jegyzőkönyvbe foglalandók s jegyzőkönyv a bizottság összes tagjaival, valamint háztulajdonossal vagy helyettesével a helyszínen okvetlenül lárandó. Egyidejűleg a tűzbiztonság érdekében szükséges munkálatok már szemle alkalmával záros határidő jelölése mellett elrendelendő és illető háztulajdonosok a munka elvégzésére a tűzrendészeti szabályrendelet 4. §-ára való hivatkozás és büntetés kiszabása terhe mellett utasítandók. Ennek megérténte is a jegyzőkönyvbe igtatandó a záros határnappal együtt. Hangsúlyozom e helyütt, hogy a ker. r. biztosnak megfelelő jegyzőkönyv-ürlapot adtam, hogy munkájuk, illetve a jegyzőkönyvek megfelelő és egyöntetű legyen, éppen ezért elvárom tőlük, hogy ezen jegyzőkönyvek felvétele, aláírása és hozzám azonnal a szemle után leendő benyújtásában fenti utasításom szerint járjanak el. A háztulajdonosok, illetve ezek helyettesei minden esetben okvetlenül meghallgatandók, megjegyzéseik jegyzőkönyvbe foglalandók és aláírásuk a jegyzőkönyvre okvetlenül rávezetendő, miután enélkül a szemle, s arról felvett jegyzőkönyv érdemi eljárás alapjául nem szolgálhat. Mindegyes esetben, hol a jegyzőkönyv felvételénél nem fenti utasításom szerint jár el a ker. r. biztos, a jegyzőkönyvet neki visszaadom s őt új eljárásra kötelezem. A megjegyzés rovatban irandó, hogy a szemlére szabályszerűen meghívottak közül kik hiányoztak. Végül a háztulajdonosokat figyelmeztetem, hogy a szemlén eljáró hatósági küldöttekkel szemben — saját érdekében is — oly magatartást tanusítsanak, hogy ez által eljárásukat meg ne nehezítsék és a szemlén vegyenek részt, már csak saját jól felfogott érdekükben s azért, nehogy újabb és újabb szemlék során zaklatásnak legyenek kitéve. Erről a városi mérnöki hivatal, a városi t. orvos, Leitner Lajos, Nozáky Rudolf és Morvay Vilibáldné ker. kéményseprő mestereket, Szabó Gábor, Kápolnay Gyula és Kemény Ignác ker. r. rendőrbiztosokat, Maszlay Károly városi tűzoltó szakasparancsnokot, valamint a sajtóiroda útján érdekelt háztulajdonosokat értesitem. Nagyvárad, 1907. április 5. Gerő Ármin r. főkapitány.

* **A dorozsmai vasuti szerencsétlenség** áldozatainak holttestét, mint Szegedről jelentik, ma délután 3 órakor boncolták fel a törvényszéki orvosok. A krajovai román házas-

pár holttestét kettős koporsóba zárják és úgy fogják Bukarestbe szállítani és ott eltemetni. Bauer Adolf főpincér holttestét Budapestre szállítják és ott temetik el. Eddig úgy vélekedtek, hogy a dorozsmai katasztrófát véletlenség okozta. A gyorsvonat postakocsija föltépte a váltót, ennek következtében a lokomotív tovább szaladt a rendes sín páron, míg a többi kocsik rárohant egy másikra, amelyiken néhány teherkocsi állott. Összeütköztek — és ez idézte elő a szerencsétlenséget. Ma azonban egy szegedi telegram azt jelenti, hogy könnyen lehetséges, hogy nem a véletlen, hanem a bűnös szándékosság az oka a borzasztó katasztrófának.

* **A kórházi ellenőrzőbizottság vizsgálata.** A kórház segédorvosai napokkal ezelőtt panaszt tettek az alispánnál, hogy a kórházi élelmezés, melyben ők is részesülnek kevés s egyáltalán nem elégíti ki az ő igényeiket. A panasszal a kórház ellenőrzőbizottsága legutóbbi ülésén foglalkozott. A bizottság tagjai voltak: Széchenyi Jenő, Markovits Károly, Zigre Miklós, Balogh Elemér. A bizottság megvizsgálta az ételeket s azokat teljesen megfelelőeknek találta, minek következtében a panaszt alaptalannak nyilvánította. Ugyanezkor megvizsgálta a bizottság a kórház pénzállományát is, mely szerint bevétel volt az évről 9468 kor. 21 fillér s kiadás 5305 kor. 98 fillér, maradvány 4162 kor. 23 fillér. A bizottság az elmekórházat is megvizsgálta s mindakét kórházban a legnagyobb rendet s pontosságot talált.

* **Belehalt a verésbe.** Mundrucz József 40 éves, vályogvető cigány f. hó 13-án reggel 4 órakor a várad-velencei cigánytelepen gyanus körülmények között elhalt. Miután az eddigi nyomozat s kihallgatott tanúk vallomása szerint Mundrucz halála előtt arról panaszkodott, hogy őt f. hó 9-én részeg állapotában a Nagypiac-téren több előtte ismeretlen ember megverte. A nyomozás ez irányba folyamatba tétetett s egyidejűleg a halál okkiderítése végett az orvosrendőri boncolás elrendeltetett.

* **Szöllőssy fegyelmi jeje.** Szöllőssy Ferencz főszolgabíró ellen indított fegyelmi vizsgálat még mindig nem nyert befejezést. A hosszadalmas ügyet most a királyi ügyészség megfogja sürgetni. A szóban forgó ügy Inger Szolimán feljelentésére lett megindítva.

* **Akik megzavarták az előadást.** Az Uránia délutáni előadásán a karzaton levő tanulók olyan botránnyosan viselkedtek magukat, hogy el kellett őket a teremből távolítani. Erre vonatkozólag most a rendőrség a következő felhívást adta ki:

Azon 37 gimnáziumi és polgári iskolai tanuló, kiket az »Uránia« színház március hó 9-én délután tartott ifjúsági előadása alkalmával a karzatról illetlen magaviseletük miatt el kellett távolítani, felhívattak, hogy belépőjegyük áráért, a felhívás megjelenésétől számított 8 nap alatt a rendőrkapitányi hivatal földszint 9. számú szobájában jelentkezzenek, mivel az addig át nem vett pénz, a városi szegényalap javára fog fordíttatni. — Na ezek a fiúk aligha jelentkeznek a rendőrségen.

* **Nem sikerült merénylet.** Megemlékeztünk róla, hogy dr. Hetkó Valér Magyarutcai lakásán valaki revolverből az ablakon belőtt. A rendőrség azóta folyton nyomoz a tettes kiderítése érdekében mindeztideig azonban eredménytelenül. Eddig megállapítást nyert, hogy az esetnek szemtanúja volt egy pincér. A pincér ugyanis látta a lövést, de az illető egyént, aki lőtt, nem ismeri. Akkor mindjárt azért nem mert szólani, mert félt, hogy az ember őt is lelője. A pincér ezt több embernek elmondotta s így tudomására jutott a rendőrségnek is. A rendőrség most a pincért gyanúsítja, hogy az lőtt volna be az ablakon.

* **Ujabb vasuti katasztrófa.** A vizsgálata: most folyik még javában a kiskundorozsmai vasuti szerencsétlenség dologában, melyről csak a tegnapi lapok híradása révén értesült az ország közönsége és ime ma ismét vasuti szerencsétlenségről hoz hírt a táviró. Mint ugyanis Sárbogádról jelentik, egy Sárosdról elindult gyorsított tehervonat tegnap délelőtt 10 és 11 óra között hibás és gondatlan váltóállítás következtében összeütközött egy szembenemő tehervonattal. Hogy nagyobb szerencsétlenség nem történt, csakis annak köszönhető, hogy a gyorsított tehervonat gépvezetője idejében észrevette a szembejövő vonatot és vész-sípjal jelzést adott, mire a szembenemő tehervonat vezetője is ellengőzt adott. A szembefutó vonatokat mégsem lehetett teljesen megállítani. Emberéletben nem esett kár, csupán a hirtelen fékezés következtében szenvedtek néhányan jelentéktelen és könnyű természetű sérüléseket. A sérültek többnyire fékezők. A kocsikban nagyobb kár nem esett.

* **Ki volt a cinkotai kántor.** Szép Ilonka legutóbbi előadása után a következő párbeszéd folyt le az egyik népiskolában a tanító és a tanuló között.

— Nos fiam hát ki volt az a cinkotai kántor?

A nebuló gondolkozott s aztán örömmel mondta:

— Hajnal György!

A tanító ezután következő felelete fölösleges, annál inkább érdemes a kérdése.

— És miről nevezetes ez a cinkotai kántor?

— Ő hozta be Magyarországra a dohányt!

— Ne mond te. Hát mikor fedezték fel

Amerikát.

— 1492-ben.

— Nos? És mikor élt a cinkotai kántor?

— Mátyás király korában.

— Hát akkor nem hozhatták be hamarabb a dohányt, mert azt csak tudod, hogy a dohányt Amerika felfedezése után hozták be. Mátyás pedig hamarabb élt.

— Igenis tudom, de én láttam pipázni a cinkotai kántort.

— Hol? te tacsokó?

— A színpadon, mikor a Szép Ilonkát adták és Hajnal György volt a cinkotai kántor.

* **Halálba az anyós miatt** Berettyó-szentmártoni tudósítónk jelenti, hogy ott borzalmas módon vetett véget életének egy *Dancsházy* Károly nevű jó módú gazda. Dancsházy házassága óta hadilábon állott anyósával. A vő és anyós között napirenden voltak a civódások, melyeket Dancsházy tovább nem volt képes elviselni. Tegnap reggel mikor a mezőre ment, egy erős kötelet is vitt magával. Utközben egy dűllőuttra tért s ott egy fára a kötéllel felakasztotta magát. Mikor az arra járó emberek észrevették, már halott volt.

IRODALOM.

A Biharvármegyei Népmívelés ötödik száma még gazdagabb, változatosabb, érdekesebb tartalommal jelent meg, mint az előző számok. Az új lap iránt fokozódik az érdeklődés. Vezető helyen a jeles paedagógiai író *Dittler* Irma ír megkapóan a nő mivéléséről. *Horváth* István a tanítók ügyeit fejtegeti. *Mártonffy* Zoltán a testi fenytékek alkalmazásáról értekezik, míg *Magdits* Károly fölötté szellemesen az amerikai tanítási rendszer fölötté törpálcát. Csevegésszerűen, de meleg hangon ír

Özv. Személyi Kálmán a modern anyákról. A hír rovat sok paedagógiai és közérdekű dolgot tartalmaz. Végül *Boros* József a gazdasági ismétlő iskolák gyakorló területéről közöl részletes értesítést.

TÁVIRATOK.

Merry del Val kinevezése.

Budapest, ápr. 13. Rómából jelentik, hogy a pápa Merry del Val biboros államtitkárt az apostoli brévék kongregációjának titkárává nevezte ki.

A francia kulturharc.

Páris, április 13. Clemenceau miniszterelnök Orleans város képviselőjének kijelentette, hogy tekintettel az egyháznak az államtól való szétválasztására, nem engedheti meg, hogy állami hivatalnokok és katonai személyek az orleansi szűz tiszteletére rendezendő egyházi ünnepségeken részt vegyenek. Orleans közsegánácsa hír szerint ez ellen a tilalom ellen tiltakozni fog.

EGYESÜLETEK.

A tüdővész elleni egyesület ülése.

A nagyváradi tüdővész ellen védekező egyesület hétfőn 1907. évi április hó 25. napján délután 4 órakor a városháza nagytermében ülést tart. Glac Antal, egyl. elnök. Dr Fráter Pál, egyl. titkár.

SZINHÁZ.

A hét műsora.

Vasárnap d. u. Zsába, este: Vig özvegy (Szoer Ilonka bucsuja.)

Hétfő: Madarász (Halasz Ede baritonista felléptével.)

Kedd: Bob herceg (Haller Irma vendégjátéka.)

Szerda: Gül Baba (Haller Irma vendégjátéka.)

Csütörtök: Vig özvegy (Haller Irma vendégjátéka.)

Hoffmann meséi.

— *Szoer Ilonka* harmadik vendégfellépte. —

Hoffmann meséit akárhányszor adják nálunk, annak mindig meg van a maga disztíngvált közönsége. Hátha még hozzá vesszük azt, hogy *Szoer Ilonka* játssa egyik legkitűnőbb szerepét, akkor mondanunk sem kell, hogy jóval az előadás előtt a pénztárnál ott ékeskedik a tábla: Az összes jegyek elfogytak. Zsoltolt ház, meleg érdeklődés, jó előadás jellemzik a tegnapi estét.

Szoer Ilonkát, az Operaház kiváló művésznőjét egész este lelkesen ünnepelték. Az ő művészetét, egyéniségét, csodás hangját oly sokan méltatták, hogy azt csak mint ismétlést szögezhetnők itt újra le. A mi színészeink közül Toronyinak volt fényes sikere. Különkel kiemelnünk *Szende* Ferencet, aki kellemes, erős baritonjával, hangjának iskolázottságával, készségével, ambíciójával valósággal meglepett. Játéka togyatékos ugyan, de a tegnapi esti értékes szereplése garanciát nyújt arra, hogy fejlődőképes, s a gyakorlat megszerzésé számára a játékban is a rutint. A többi szereplők közül *Lányi* Edith, *Fehér* és *Béresi* voltak jók. Az énekkart és városunk kiváló zenészeivel bővített zenekart Ruck dirigálta teljes precizitással. —dy.

Igazságszolgáltatás.

A Nagyváradi Ujság első sajtópöre.

A valódiság bizonyítását elrendelték.

Még élénk emlékezetben van az az erős és kiméletlen harc, amelyet az azóta megszünt Nagyváradi Ujság a nagyváradi sajtó és munkásainak egy része ellen annak idején «*Deres*» című rovatában folytatott. A nevezett krajcáros esti lap a múlt év november hó 27-én kiadott második, továbbá ezt követő harmadik és negyedik számában azt a vádat emelte *Pásztor* Ede, a Nagyváradi Friss ujság szerkesztője ellen, hogy a Félix fürdő bérőjét, *Komcsik* Alajost megakartta zsarolni. De nem kimélte a Nagyváradi Friss Ujság kiadóját sem, aki ellen azt a vádat emelte, hogy a vagyonához nem tisztességes uton jutott, hanem egész légió azoknak a száma, akiket Boros Jenő megszarolt, vagy megszaroltatott.

Ezen sajtóközlemények miatt *Pásztor* Ede szerkesztő és *Boros* Jenő, a Friss Ujság kiadója, büntető feljelentést tettek nyomtatvány utján elkövetett rágalmozás és becsületsértés vétsége miatt az inkriminált cikkek írója ellen. A vizsgálat során a cikkek szerzőjeként *Ferenczy* József, a Nagyváradi Ujság szerkesztője jelentkezett, aki az inkriminált közleményekért a sajtójogi felelősséget is elvállalta.

A főtárgyalást ebben az ügyben tegnap délelőtt tartotta meg a nagyváradi kir. törvényszék II. büntető tanácsa *Csalyok* Béla dr. törvényszéki bíró elnöklésével. Szavazó bírák voltak: *Ember* Géza és *Szentlélek* László törvényszéki bírák. *Ferenczy* József vádlott, védőjével, *Stokker* József dr. ügyvéddel jelent meg a főtárgyaláson. A főmagánvádló *Pásztor* Ede és *Boros* Jenő képviselőjében *Halasz* Lajos dr. ügyvédet *Papp* János ügyvédjelölt helyettesítette.

Az elnök a főtárgyalást megnyitván, kihallgatta *Ferenczy* József vádlottat személyes viszonyai felől, mire felolvasták a kir. törvényszék sajtóügyi vádtanácsának a vád alá helyezés tárgyában hozott végzéseit.

Elnök: Megértette, mivel van vádolva?

Vádlott: Igenis, megérttem.

Elnök: Bünsnek érzi-e magát?

Vádlott: Nem.

Elnök: Ön írta az inkriminált közleményeket?

Vádlott: Igen, én irtam.

Elnök: Mi indította önt arra, hogy ezeket a dolgokat a Nagyváradi Ujságban megírja?

Vádlott: Tisztán a közérdek tekintete. A Nagyváradi Friss Ujság üzemei oly természetűek, hogy azok a közérdek rovására estek. Kérem azért, méltóztassék megengedni, hogy az inkriminált közleményekben megírt tények valódiságát bizonyithassam. E kérelmem indokait, minthogy én laikus vagyok benne, majd a védőügyvédem fogja előterjeszteni.

A vádlott védője, dr. *Stokker* József ügyvéd erős érveléssel rámutatott, hogy az inkriminált cikkek állításai valódiságának bizonyítása elrendelő.

Papp János ellenzi a bizonyítás megengedését.

A tanács visszavonult, hogy határozzon a védő indítványa tárgyában. A kir. törvényszék tényleg elrendelte a valódiság bizonyítását az inkriminált közleményekben foglalt összes ténybeli állításokra nézve, mert fontos közérdeknek tartja, hogy a sajtó szerkesztői és kiadói tiszta kézzel dolgozzanak. Így elrendelte mindenekelőtt, hogy beszerzi és a jelen bűnügyhöz csatolja a Boros Jenő és *Pásztor* Ede ellen folyamatba tett összes büntető ügyek iratait, továbbá kihallgatja azokat a tanukat, akiket Boros Jenő és *Pásztor* Ede az inkriminált közlemények szerint megszaroltak.

A főtárgyalást ezután a kir. törvényszék elnapolta.

REGÉNYCSARNOK.

Művészelet.

Irtta: Kraszevszkij A. N.

— Oroszból. — 17.

— Nem tudom, — felelé nővére, anélkül hogy ránézett volna, — már elfeledtem, de a tavasz — oh, a tavasz csodaszép volt! — Még mindig a rózsák fölé hajolva állt.

— Hm! Hát jobban szereted Rómát Nápolynál? — kérde vontatottan Assanow.

— Jobban.

— Ugy látszik egészen beleélték magatokat az itteni világba, — jegyzé meg, szeméit a teremben körüljárta. — Igen csinosan laktok itten. És milyen pompás rózsáid vannak! — Lensky Boris küldte nekem, felelé Natália, egyuttal egy rózsát kiszabadítva a kosárból és világos foulardruhája övéhez tűzve azt Ezzel Sergejjel szemben helyet foglalt. — A háboru ki volt mondva.

— Ugy látszik, Lensky sokat jár hozzátok, — mondá vontatva.

— Sokat.

— Már Péterváltt hallottam róla, közös ismerősök által, — szólt a herceg; — nem mondhatnám, hogy a hír kellemesen érintett volna.

Natália csak vállat vont, mintha azt akarná mondani: sajnálom, de ez mitsem változtat a dolgon. Mindennek dacára azonban, titokban mégis csak reszkettett fivére előtt — vallomás, melylyel neki tartozott, nem akarta elhagyni ajkait.

— Nehéz veled bizonyos dolgokat megbeszélni, — folytató Assanow, vékony, éles hangját lekötölezővé igyekeztén tenni. Nem akart nővére az elhamarkodott ellenkezés által felbőszíteni. — Nem vagyok előítéletes; az utóbbi időben divattá lett az ő köreiben bizonyos ártatlan szabadelvűséget fittogatni, mely csupán a »felső tízezer« számára lett feltalálva; — mondom, nem vagyok előítéletes — ismétlé. — Nincs ember ki kicsinyes, szűk látókörű nézetekkel vádolhatna. Mindig pártolom ha a társaság fiatal művészeket telkarol és istápol. Először éltető elemet hoznak köreinkbe, és másodsor, kötelességünk is némileg alkalmat szolgáltatni nekik, hogy a velünk való érintkezés útján csiszolódjanak. De mindent mértékkel; a túlságos bizalmaskodás ez esetben mindkét félre nézve káros. Téged péld. nagylelkűséged tulragad a célon. Hisz tudom, hogy végre is, Lensky iránt tanusított túlzott szeretetre-méltóságod nem sokat jelent, de — — — — —

A két testvér tekintette e percben úgy kereztezte egymást, mint két kard él.

— En jegyet váltottam Lensky Borissal — mondá Natália némi érdeklődéssel, de nyomtatékosan.

— Jegyet váltottál? — pattant fel. — Te Lenskyvel? — Tán félrebeszélst?

— Legtávolabbról sem.

— Tud-e anyánk a dologról?

— Természetesen.

— Es beleegyezését adta?

— Eleinte megdöbbsent, egy egész délután sirt! Nagyon sajnáltam, hogy bánatot okozok neki. Aztán belenyugodott. Nagyon szereti Lenskit. Mindenkinek meg kell őt szeretni, a ki közelebből megismeri. — Csak úgy sugárzott a lelkesedés Natália szemeiből.

Sergej Alexandrovitsch bajuszát húzogattat — Hm, hm! — mormogá gunyosan. — Ezt jobb lesz nem teszgetni. Esetlegesen én is, azok közé tartozom, kik őt »közelebről« ismerik; köreinkben kevesen lesznek, kik oly közelről ismerik őt mint én, — és — hm, nem mondhatnám, hogy valami rajongó érzéseket ébresztett volna bennem. Mint művészt igen nagyra becsülöm, noha nem oly magasra mint az utóbbi időben divatba hozták, mer

hiába beszélnek, il *marque de style* — il *manque de style*! Különb ez nem tartozik ide. De még ha Beethoven és paganini lángeszét együttesen bírná is, még akkor is szörnyűségnek tekinténem a véle való egyesülésednek még gondolatát is és nyiltan kimondom, hogy mind-nt el fogok követni, hogy a tervet meghiusítsam! — Ezalatt félretett kalapját ismét felvette és a térdén tartotta mint valamely ünnepeles látogatás alatt. Az utolsó szavaknál pedig, a legmérgeőbb határozottsággal kopogtatott ujjával a kalap tetején.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG

A gabonatözsde határideje

Budapest, április 13	
Buza április	13 15 — 13 35
Rozs április	13 50 — 13 30
Tengeri május 1907	10 80 — 11 05
Repeze aug.-ra	27 80 — 28 24
Zab április	15 20 — 16 10

Értéktözsde.

Budapest, április 13.	
Osztrák államvasút	67 4
Magyar hitelrészvény	79 4
Leszámlázó bank	506
Rimamurányi	525
Osztrák-m. állam vasútirészvény	670
Közuti vasut	594

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru és értéktözsde 1907 április 13-án.

Magyar aranyjárdék 4%	11.21
Magyar koronajárdék 4%	99.
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	83.
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	95.
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	96.
Magyar gyermek sorsjegy-kölesön	200.
Tisza zab. és szegedi sorsjegy-kölesön	150 50
Osztrák járdék ezüstben	99.
Osztrák járdék papirban	100.
Osztrák korona járdék	117.
Osztrák járdék aranyban	99.
180. oszt. államsorsjegyek	155.
Osztrák-magyar bankrészvény	17 65
Magyar hitelbank részvény	17 65
Városi villamosvasut	833.
Osztrák hitelbank intézeti részvény	680 50
20 frankos frankos (Napolendor)	683 25
Osztrák-magyar államvasuti részvény	19 08

A nagybárodí vásár. Nagybárod község elüljárósága tegnap kérelemmel járult a kereskedelmi miniszterhez, hogy a május 20-án tartandó vásár napját az idén május 21-re helyezze át, mivel 20-án pünkösd lesz.

NYILTTÉR.

Ozv. Dr. Deákné

Fog műtermében

Lakik: Nagyvárad Szilágyi-Dezső u. 18.

A legjobb amerikai porcellánból készít

fogakat,

végez minden e szakmába vágó műveletet.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Uj vidéki tudósítóinknak a mai postával megindítottuk lapunkat tiszteletpéldányképen. Felkérjük ezuttal uj tudósítóinkat, hogy a tudósításuk körébe eső eseményekről azonnal tegyenek hü jelentést akár telefonon, akár pedig levél útján. Udv.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

BIZTOS ALAP

ANDRÉNYI
MILAN VITON
SEC
ARAD

ÜDÍTŐ FRISS SZAKEMBEREK
ZAMAT ELISMERÉSE.

HAGYOMÁNYOS REMEK KIVÁLÓ
FRANCZIA ILLAT. APRÓ GYÖNGY.
MÓDSZER.

NAGY GONDAL SZAKSZERŰ LEKÜLSMERETES SAJÁT MINTA-
MÉSÁLOGATOTT KEZELÉS GONDOZÁS. SZERŰ
BOROK. SZŐLŐBIRTOK.

Kapható minden elsőrangú vendéglőben és kávéházban.

Pénz!Gicsó
tőketörlesztéses
kölcsonöket

10--75

ivre folyósít, ugyszintén régi drágább kamatu kölcsonöket kicserél (convertál) a lehető legrövidebb idő alatt

Házak, szőlök, földbirtokok

örök árban való **adás-vételét** vagy **bérlését** a legsikeresebb eredményel közvetíti.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és finanszírozza

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár
bankbizományi és hitelfogalmi irodája

Nagyvárad, M sz.

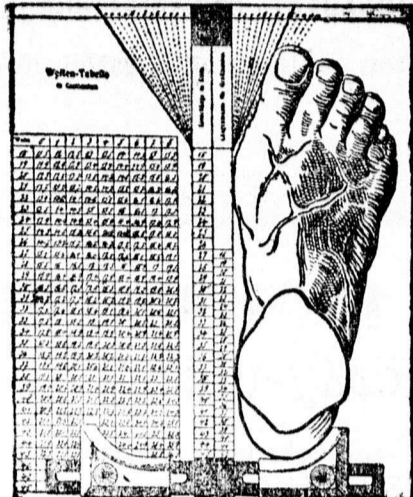
Telefon szám 4 24.

Felülmulhatatlan kényelem és tartósság tekintetében a hirneves Engelhardt-féle Cassala cipők

Minden kulturál-
lamban szabadal-
mazva

A láb helytelen cipőnél

Cassala méret

Cassala cipőkben

Több világkiállí-
táson aranyérem-
mel kitüntetve.

REICHARD ÁRUHÁZA cégnél Fő-utcán,

EGYEDÜLI RAKTÁR NAGYVARAD ÉS BIHARMEGYE RÉSZÉRE

hol legújabb divatu kalapok, fehérneműek elismert szolid kiszolgálás mellett kaphatók.

Telefon sz. 207.

Telefon sz. 207.

Triesti Általános Biztosító Társaság (Assicurazioni Generali)

Budapest, V., Dorottya-utca 10. szám.

A »Közgazdaság« rovatban közöljük a TRIESTI ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ
TÁRSASÁG

a legnagyobb, leggazdagabb a legrégebb biztosító intézetünk
mérlegének főbb számadatait. Teljes mérleggel a társaság mindenkinek, aki
e célból hozzá fordul, a legnagyobb készséggel szolgál.

Az intézet elfogad: élet-, tűz-, szállitmány-, üveg-, betöréses-lopás- és
harangtörés és repedés elleni biztosításokat. Közvetít továbbá: jégbiztosítá-
sokat a »Magyar jég- és viszontbiztosító r.-t.«, valamint baleset elleni biz-
tosításokat az »Első o. általános baleset ellen biztosító társaság« számára.

A nagyváradi főügynökség

Kurländer és Ullmann.

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótléka

egy régióknak bizonyult háziszert, mely már több
mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek
bizonyult köszvényéni, csúznál és meghűlésekni,
..... bedörzsölésképpen használva.

• Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt
bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üve-
get fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjegy-
gyel és a Richter orvosijegyzéssel ellátott dobozba van
csomagolva. Ára üvegekben K—,80, K 1.40 és K 2.—
és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. —
Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

D: Richter gyógyszerháza az „Arany proszlanho z“.

Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.
Mindennapi sz. küldés.

Lokomobilok, gőzcséplőgépek, benzinmotorok, aratógépek,
talajmivelő eszközök, teljes malomberendezések, stb. stb.

Kivánatra szívesen küldünk árjegyzéket és költségvetést.

Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság

M. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége B.-pest.

Csodálatos olcsó!**Vásárlásra ritka alkalom!**

kinálkozik mostan egy **rövid ideig** a t. vevőközönségnek
TESZLER SIMON gyapjuszövet és posztónagykereskedőnél (Zöldfa-utca 33.)

Ki célba vett **más vállalat** következtében raktárán levő összes árucikkeit mélyen leszállított árban bocsátja eladásra.

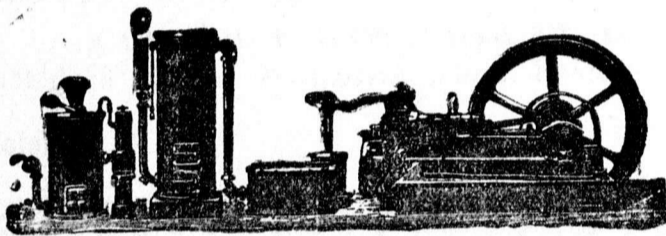
Oszers és Bauer motorgyára

Budapest, Podmaniczky-utca 18.

Ajánlja kitünő hirnévnek örvendő benzín lokomobiljait benzín lokomobilos cséplőszelvényeit és

szívógáz-motorait.

1-2 fillér üzem-költséggel. Elismert elsőrendű gyártmány! Szodlitómör

kivitel! Kitünő referenciák! Kedvező fizetési feltételek!

Költségvetéssel és árjegyzékkel díjmentesen szolgálunk!

LEGRÉGIBB ÉS LEGMEGBIZHATÓBB

nyaralási vállalat

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség b. figyelmét felhívni fővárosi mintára berendezett **Molykár elleni megóvó vállalatunkra.**

Elfogadjunk nyári gondozás felelősség mellett bármily értékes ruhákat, szőrme árukat, függönyöket, szőnyegeket stb. azokat saját műhelyünkben kijavítva, hiba nélkül szolgáltatjuk vissza, kívánatra azokért házhoz küldünk; az üzlet és raktár tűz és betörés ellen biztosítva van.

Becsés pártfogását kérve,

kiváló tisztelettel:

ZBORAY GYULA ÉS TÁRSA

szücsüzlete, Fő-utca 7. sz.

Tanuló

fizetéssel felvétetik

Kelemen Béla,

— könyv-és papirkereskedésében, —
NAGYVÁRAD Kossuth Lajos-utca.

10 drb. legkedveltebb**sorsjegy**

Évente 7 huzás,
350.000 korona

nyereménnyel --
 kérjük az első részletet postautalványon mielőbb címünkre beküldeni.

Budapesti Polgári Takarékpénztár

— Budapest, Kerepesi-ut 40. —

ÚJ köszörűs üzlet ÚJ

tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy egy mai kornak megfelelő műköszörűdét és szolingeni acél áru üzletet nyitottam, melyre a nagyérdemű közönség szives pártfogását kérem. Elfogadok köszörülés végett orvosi műszereket és üzleti, gyári, valamint konyha vágó eszközöket tömeges pártfogást kérek.

Nasenbeni Domokos,

műköszörűs Veiszlovits-ház, Nagy Sándor és Rákóci-utca sarok. Nagyváradon.

NAGYVÁRADI HITELBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Az üresedésbe jött óvadékképes

irodaszolgái állás

betöltésére pályázatot hirdet. Az erre vonatkozó kérvények e hó 22-ig benyújthatók. Feltételek az Intézet helyiségében az üzleti órák alatt megtudhatók. Az állás legkésőbb 1907. május 1-én elfoglalandó.

Nagyvárad, 1907. április 12.

Az Igazgatóság.

Alapítva 1850.

Alapítva 1850.

Van szerencsém a n. é. gazdaközönségnek ajánlani a **legkitünőbb**

vető-magvaimat.

Valódi eredeti kitüntetett

takarmányrépa-fajokat.

Oberdorfi kerek sárga;

Mammuth óriás hosszú vörös;

eckendorfi, olajbogyó sárga

palaczkalaku hosszú.

Államilag vizsgált arankamentes,

magyar luczerna, stíriai vörös lóhere.

Pázsit diszfü-vegyülék.

Angol perje, muhar, bükköny, paprikaköles, kendermag.

Gazdálkodók és kereskedő urak figyelmét felhívom jutányos áramra.

A legjobb konyhakerti

virágmagvak és gumók.

A t. gazdaközönség b. megrendeléseit a legnagyobb készséggel várva maradok

kiváló tisztelettel:

Dell'Ortó Károly

magkereskedése

a **Zöld Koszoru-hoz**

Nagyvárad, Szent-László-tér.

Képes árjegyzéket kívánatra bérmentve küldök

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesítek csomagolási költség nélkül.

Lukács Aladár

elsőrangú kalap-, fehérnemű- és uri-
divat üzlete

Nagyvárad, Fő-utca.

Telefon 516.

Egy teljesen felszerelt

kisebbszerű könyvnyomda,
mely áll: 2 regálisból, 2 nagy antiqua szekrény,
1 nagy anyagszekrény, 22 kis szekrény, és 13
berakó kis szekrény 35 különféle betűkből, stégek,
térzők, quadrátok és 1 kis szekrény tele rézlé-
niákkal 350 forintért eladó.

A nyomda jelenleg üzemben kívül van, üzembe hozatalához csak
1 amerikai gyorsajtó szükséges. **Bővebbet a kiadóhivatalban.**

Egy két jó családból való,
2—3 középiskolát végzett fiu
fizetéssel felvétetik

tanulónak
a Szent László nyomdában.

HIRDETESEK

jutányos árban
felvétetnek a

„TISZÁNTÚL”
kiadóhivatalában.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Értesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tarti raktáron 3 legfeljebb 3-4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (matt), színes fényképező-lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyancsak kaphatók **nernst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyánként 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett
kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

villamosvilágítási

berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzátartozó csatlakozók szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetés ingyen.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és diszitő műhelye
Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállodával szemben.

Allandó raktár: háló, ebédlő
uri szoba és
szalon berendezések, mindennemű modern stíl
szerint. Vas, réz és hajlitott fa-butorkok rendki-
vül nagy választékban.

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak.

Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen.

Dr. Rácz Ödön Sanatoriuma és vizgyógyintézete (ezelőtt Politzer-féle)

Nagyvárad, Szilágyi-Dezso-utca, 7. szám.
Telefon 693.

Bejáró és bennlakó betegeknek egész
éven át nyitva. (Fertőző és elmebetegek
kivételével.) Vizgyógyászok, villanygyógyá-
szat, villanytűrdők, szénsavas-törpefenyő. As-
ványfürdők, forró lékkezelés, gőz szekrény,
pöstyéni iszapkúra. Inhalatiók. Vibrációs mas-
sage, Soványító és hizó kúra.

Javalva: Idegesség, kimerültség min-
den neme, gyomor-, bél-, szív-, tüdő és
légzőszervek bántalmái, izületi-, izom-, ideg
csuznál kitűnő gyógyeredmények.

Allandó orvosi felügyelet.

Olcsó árak. Pensio (lakás és ellátás) naponta
3-5-7 korona.

Prospektus és felvilágosítással szívesen
szolgál

Dr. Rácz Ödön,
az intézet tulajdonosa és vezetője.

3842—907.

Hirdetmény.

Nagyvárad város összes városrészeire vo-
natkozó, s a kir. pénzügyigazgatóság érvénye-
sítésével ellátott folyó 1907. évi tőkekamat-
adó kivetési lajstrom az 1883. évi XLIV. t.-cz.
18. §-a értelmében f. é. április hó 11—18 ik
napjain át nyolc napi közszemlére a városi adó-
hivatal 15-ik zámu szobájában a II-ik kerület
Ujváros és Külváros városrészeire nézve, a
21 ik számu szobájában az I-ső kerület Olasz
és III-ik kerület Váralja, Velence, Csillagváros
és a Hegyre nézve a 26 ik számu szobájában
azon figyelemztetéssel tétetik ki, miszerint ér-
dekelt adókötelesek, a jelzett lajstromokban
terhükre előírt adót ott megtekinthetik s az
elleni netaláni felszólamlásukat azon adózók,
kik ezen adónemmel már az előző évben is
megróva voltak, a lajstrom közszemlére kité-
telének napját követő 15 nap alatt, azok pedig,
kik ezzel a folyó évben először rovatnak meg,
ezen adójuknak adókönyvecskéjükbe történt
bejegyzését követő 15 nap alatt — a városi
közigazgatási bizottsághoz címezve — a kir.
pénzügyigazgatósághoz írásban benyújthatják. A
később benyújtott felebbezés érdemi tárgyalás
alá nem fog vétetni.

Nagyvárad, 1907. évi április hó 9

Városi adóhivatal.

Ha jó és csinos cipőt akarunk, akkor
vásároljunk

Moskovits cipőt.

Moskovits Farkas és Társa
cipő-és csizmagyár N.-Várad, Kossuth-u.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levéltrejek,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
táncrendek, etlapok,
naplók,
palackfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vagy nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.